

DELAVSKA

PRAVICA

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 150 — Cena: za 1 mesec Din 500, za četrt leta Din 1500, za pol leta Din 3000; za inozemstvo Din 700 (mesečno) — Oglas: po dogovoru

Oglaš, reklamacije in naročnina na uprave Miklošičeva cesta (palača Delavske zbornice) I. nadstropje — Jugoslovanska strokovna zveza

Zaščita obratnih zaupnikov.

Važna odločitev v pogledu odpovedi službe izvoljenim obratnim zaupnikom.

Vodstvo nekega velikega podjetja v Sloveniji je odpovedalo koncem novembra 1926 službo dvema delavcema, ki sta bila izvoljena kot zaupnika v smislu zakona o zaščiti delavcev. Obenem jima je vnaprej izplačalo 14dnevni zaslužek. Pri tem se je sklicevalo le na obstoječi službeni red, ni pa navedlo vzroka odločitve.

Odpuščen delavska zaupnika sta se radi odpusta zatekla na pristojno nadzorno oblast in zahtevala odpomoč. Šele na zahtevo te oblasti je vodstvo podjetja javilo, zakaj je odpustilo oba delavca. Eden od odpuščenih je namreč objavil v nekem dnevniku članek, ki je bil deloma neresničen in žaljiv za podjetje. Ta vzrok je smatrala nadzorna oblast za zadosten. To naziranje je delila tudi višja inštanca in je tozadeven odlok naznanila krajevnemu odboru sredi oktobra 1927. S tem sta zvedela vzrok odpusta tudi odslovljena obratna zaupnika. Stala sta pa na stališču, da njun odpust ni bil opravičljiv, radi česar sta zahtevala svoje celotne prejemke za čas od 15. dec. 1926 dalje. Ker jima ni hotelo vodstvo podjetja priznati in izplačati tega pristovoljno, je nastopil eden odpuščenih delavcev sodno pot. Tožila pa nista oba radi tega, ker je bila razsodba za enega merodajna za oba.

Pristojno sodišče je ugodilo zahtevi tožnika z razsodbo z dne 20. febr. 1929. C/212/27/20, ter razsodilo, da mu mora plačati podjetje odšli zaslužek za čas od 15. decembra 1926 do 15. oktobra 1927, odpadajoči del nabavnega prispevka ter pripadajoče deputate ali pa še znesek 1085 Din.

To razsodbo utemeljuje tako: Toženka (podjetje) ni navedla vzroka odpusta ter le zatrjevala, da mu odpove službo v smislu določil obstoječega službenega reda. Tožnik je bil pa v času odpovedi zaupnik delavcev. Kot tak je bil zaščiten v smislu § 119. zakona o zaščiti delavcev. Zakonodajalec je hotel s tem zakonom zaščititi delavca pred močnejšim delodajalcem in je vpeljal v ta namen zaupnike, kateri naj zastopajo koristi delavcev napram delodajalcu. Zakon določa pravice in dolžnosti takih zaupnikov. Ker pa je bilo pričakovati, da se bodo delodajalci obrnili proti takim zaupnikom jih je meral zakon posebej zaščititi, da morejo uspešno delovati v korist delavcev. Ta zaščita pa obstoja ravno v predpisih § 119. zakona o zaščiti delavcev, kateri določa, da se take zaupnike ne sme odpuščati ali preganjati zaradi pravičnega izvrševanja njih dolžnosti, ker bi drugače ta ustanova bila popolnoma iluzorna.

Na drugi strani pa zakonodajalec tudi ni hotel, da bi tak zaupnik delal, kar bi hotel, ne da bi ga smel delodajalec odločiti, ter je določil gotove slučaje, v katerih se sme tak zaupnik odstraniti iz podjetja. Taki vzroki so navedeni v § 112. zakona o zaščiti delavcev oziroma v §§ 202. in 203. rudarskega zakona. Le če predleži tak vzrok, sme delodajalec odpustiti tudi delavskega zaupnika.

Toženka takega vzroka priznana ni navedla, nasprotno celo trdila, da je opravičena k odpustu brez vsakega vzroka. Odpust tožnika dne 29. nov. 1926 brez navedbe vzroka je bil potemtakem neopravičen in nedopusten in zadenejo toženko vse posledice tega odpusta. (O tem je naš list že poročal 14. marca 1929.)

Podjetje se je proti tej razsodbi pritožilo na pristojno okrajno sodišče. To je z razsodbo z dne 3. julija 1929 BC III 151/29/4 ugodilo prizivu in obsodilo tožnika (odpuščenega zaupnika) tudi na plačilo sodnih stroškov.

Tožnik se je pritožil proti razsodbi okrajnega sodišča na najvišjo inštanco — stol sedmorice, oddelek B. v Zagrebu, kot revizijsko sodišče.

Stol sedmorice je z razsodbo z dne 22. januarja 1930 Rv 784/29-1 ugodil reviziji in potrdil razsodbo okrajnega sodišča v polnem obsegu. V utemeljevanju te razsodbe je stol sedmorice istotako povdarjal, da ne bi smela razvezati toženka obstoječega službenega reda, ne da bi navedla odpustitveni razlog. Tako postopanje je namreč proti določilom § 119. zakona o zaščiti delavcev, ki določuje, da se ne sme enostransko, zgolj z odpovedjo razrušiti delovnega razmerja delavskega zaupnika. Proti tej iz zakona izhajajoči prepovedi izvršena odpoved je neveljavna in delovno razmerje navzlic tako nedopustni odpovedi še obstoji.

Ta razsodba je važna za delavske zaupnike, ker je ugotovljeno:

1. Da se zaščita, ki jo nudi obratnim zaupnikom § 119. zakona o zaščiti delavcev, ne sme tolmačiti enostransko.

2. Obratni zaupnik se sme odpustiti le, ako so dani pogoji §§ 112. zakona o zaščiti delavcev, odnosno §§ 202. in 203. rudarskega zakona.

3. Da mora podjetnik obratnemu zaupniku navedeti razlog odpusta in da se more zaupnik pritožiti proti odpustu, če meni, da ni navedeni razlog opravičljiv. Odpust je šele takrat veljaven, ako ga potrdi nadzorna oblast v vseh inštancah.

4. Ako se izvrši odpust obratnega zaupnika brez navedbe razloga, je nič in službeno razmerje traja še dalje.

Zakaj plačujemo prispevke za borzo dela?

Iz dosedaj objavljenih člankov v »Delavski Pravici« si je vsakdo lahko napravil jasno sliko o delovanju in gospodarstvu te delavske ustanove. Številke, ki izražajo posredovanje dela brezposelnim so merilo ocene, kako vrši Borza dela svojo nalogo. Številke, ki izražajo denarno gospodarstvo pa nam dokazujejo, kako borza dela gospodari, oziroma kako uporablja sredstva, s katerimi razpolaga.

Ze zadnjič smo ugotovili, da Borza dela prihrani vsako leto lepe vsote, katere potem nalaga v svoj rezervni fond. Ugotovili smo tudi, da izvirajo ti prihranki v glavnem od vsote, ki je določena za izplačilo podpor brezposel-

nim. Morda bi kdo mislil, da se brezposelni branijo, ali pa, da se ne poslužujejo pravice do teh podpor. To seveda ne bo držalo. Pač pa mora marsikateri brezposelni delavec oditi brez podpore, ker so predpisi za dajanje podpor zelo strogi in postopek za dosegajo podpore kompliciran.

K ministrski uredbi iz l. 1927., o kateri smo že govorili, je bila v letu 1928. izdana obširna ministrska naredba, katera je dajanje podpor brezposelnim znatno poslabšala. S to naredbo se izključuje od pravice do podpor sezonsko delavstvo, to so stavbinski delavci, pleškarji in slikarji ter velik del lesnega delavstva, kakor tudi delavci vseh ostalih

poklicev, ki so le neko dobo v letu zaposleni. Od pravice do podpore se dalje izključujejo oni brezposelni, ki so za določen ali nedoločen čas poslani na takozvani »prisilni dopust«, ker se to ne smatra za definitivno izgubo dela.

JSZ se je posrečilo izposlovati, da sedaj tudi brezposelno sezonsko delavstvo prejema podpore kakor ostalo delavstvo. Omeniti je treba, da je višina podpor prenizka, zlasti pa to, da se omejuje na prekratko dobo. Iz vsega pa sledi, da gre tendenca za tem, da se čim več prihrani za produktivne svrhe. Res je, da nobena podpora ne more brezpo-

selnemu delavcu nadomestiti izgube služka, ker je vsaka podpora le začasna, dočim rabi delavec vsak dan potrebna sredstva za preživljanje.

Kolikor nam je znano, namerava Borza dela svoj rezervni fond porabiti na ta način, da bo polagoma zidala potrebne delavske azile po vseh večjih industrijskih mestih. V teh azilih bo potujoče in dela iščooe delavstvo našlo zavetišče in bo prejelo prvo in najpotrebnejšo pomoč. S tem bo denar, ki se prihrani na neizplačanih podporah porabljen v dvojnem delavsko korist.

Predvidene redukcije v Vevčah.

(Izjava Jugoslovanske strokovne zveze.)

»V torek, 11. t. m. so »Združene papirnice« odpovedale v Vevčah službo 134 delavcem in delavkam. Delavskim zaupnikom je zastopnik podjetja dr. Pavlin izjavil, da je podjetje zaradi pomanjkanja naročil primorano začasno ustaviti veliki »B« stroj, ki producira rotacijski papir. Izjavil je, da bi bilo tudi njemu ljubše, ako bi mogli biti vsi sedanjji delavci polno zaposleni in bi jih ne bilo treba reducirati.

Jugoslovanska strokovna zveza in Delavska zbornica sta v tej zadevi intervenirali pri podjetju. Obema je g. dr. Pavlin kot zastopnik »Združenih papirnic« izjavil, da je ta obustavitev le začasna, dokler ne dobi podjetje novih naročil. V Jugoslaviji konkurira zlasti Avstrija, ki nudi papir po nižjih cenah. Podjetje upa, da bo kmalu imejo toliko naročil doma in iz inozemstva, da bo moglo polno obratovati. Vodstvo podjetja pri tem nikakor ne misli na kako znižanje

delavskih mezd ali na kakršnokoli poslabšanje sedanjega položaja delavstva.

Ljubljana, 12. marca 1930.

Jugoslovanska strokovna zveza.*

Smatramo, da bodo »Združene papirnice« iz lastnega interesa tudi naprej polno obratovale in se nameravana redukcija ne bo izvedla, ker bi imela nedogledne posledice. V najskrajnejšem slučaju bi mogle dati papirnice neko število delavstva, ki ga ob morebitni začasni obustavitvi produkcije rotacijskega papirja ne bi mogle sicer zaposliti v tovarni pri drugih delih, na začasen dopust oziroma bi se ti delavci z onimi, ki bi sicer bili polno zaposleni, izmenjavali. Za kako odpoved službe pa po našem mnenju ni utemeljenega razloga. Upamo, da bodo pristojne oblasti celo vprašanje temeljito preiskale in uredile kakor to zahteva interes prizadetih in vse javnosti.

Doma in po svetu.

V Beogradu se vrši kongres vinogradnikov iz cele države. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se naglašja, da se nahaja vinogradništvo v naši državi v težki krizi. Vlada je izjavila, da bo nudila vinogradnikom znatno pomoč.

Nové bombne atentate so izvršili makedonski komiti 6. marca v Krivi Palanki in 9. marca v Strumici. Pri zadnjem atentatu je bilo 15 oseb ranjenih, med temi 4 težje. Mešana jugoslovansko-bolgarska komisija, ki se je sestavila za preiskavo teh atentatov, je ugotovila, da so atentatorji iz Bolgarije. Njihov namen je, motiti in skaliti dobre odnose med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki so bili upostavljeni z nedavno sklenjeno medsebojno pogodbo. Zdi se, da se atentatorjem ta namera spričo energične volje obeh državnih vlad, zatreji vse take poskuse, ne bo posrečila.

*

Nemška vlada se nahaja radi vprašanja sprejetja haaskih dogovorov in Youngovega načrta plačevanja reparacij ter radi ureditve davčnega vprašanja v latentni krizi. Izgleda pa, da bo prišlo v vseh problemih do kompromisa med vladnimi strankami. V znak protesta proti sprejetju Youngovega načrta je znani predsednik nemške državne banke dr. Schacht odstopil.

Francoska vlada je dobila po prvi znagi v parlamentu, ki jo je odnesla s 53 glasovi večine, takoj naslednje dni nezaupnico. Ostavke ne namerava podati.

Albert Thomas bi skoraj ponesrečil. Vlaku, s katerim se je vozil iz Aten, je blizu Soluna na odprti progi iz neznanega vzroka iztiril. Več oseb je bilo mrtvih. Thomasu se ni nič zgodilo.

Delavska ura v Radiu.

V soboto 15. t. m. bo v ljubljanskem radiu delavska ura s ledečim sporedom.

1. Dr. Jan. Ev. Krek-Stankó Premrl: »Naša pesem«. Poje moški zbor.

2. Jože Gostinčar — delavski organizator in voditelj — 70 letnik. — Govori predsednik načelstva Jugoslov. strok. zveze tov. Srečko Zumer.

3. A. Aškerc-IV. Laharnar: »Na delo«. Poje moški zbor.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Viničarji.

Podporni sklad »Strokovne zveze viničarjev« je izplačal v februarju 1930 skupno 55 podpor in sicer: 3 posmrtniške, 2 nezgodni, 7 porodniških in 43 bolniških. Ker se podporni sklad, ta prekorna ustanova za viničarje, vzdržuje le iz članarine, zato naj bo prva dolžnost vsakega člana, da redno vsak mesec svojo članarino organizaciji plača. Morajo biti vse druge potrebnosti pri hiši, toliko bolj mora biti članarina plačana, ker nobeden ne zna, kdaj ga zadene nepravilnost.

Iz centrale. Dne 19. marca praznujemo praznik Sv. Jožefa, patrona krščanskih delavcev, pa zaščitnika naše »Strokovne zveze viničarjev«. Ker nam ni mogoče pripraviti pri vseh skupinah posebnih zborovanj, naročamo vsem skupinam in članom, da se po možnosti udeležijo skupne sv. maše in pristopijo k miži Gospodovi. Ako storite tako, bo najboljša nadomestilo vsake druge proslave, ki morda izostane.

Občni zbori: Hum pri Ormožu dne 23. marca ob 2 popoldne. — Svetinje 25. marca ob 8 dopoldne v posojilnici. — Fram 30. marca. — Kapela 6. aprila. — Slov. Bistrica 13. aprila. Navedeni datumi ostanejo neizpremenjeni. Za občne zborove naj poročila odborniki skrbno pripravijo. Centrala SZV pošlje povsod zastopnika. — Načelstvo SZV.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Naša skupina obhaja skupno s Krekovo družino praznik sv. Jožefa, kot zaščitnika naših kršč. soc. organizacij takole: Na praznik prva sv. maša za namen Strokovne zveze viničarjev in Krekove družine, pri kateri pristopijo člani k sv. obhajilu. Popoldne društvena proslava v društveni dvorani. Deklamacije in pevske točke. Govori č. g. dr. Janžekovič in tov. Peter Rozman, tajnik SZV. Vstopnina prosta. Vabimo k proslavi vse tovariše sosednih skupin in Krekovih družin.

Ljutomer. Umrla je članica skupine tov. Magda Škrjanec v Gresovčaku. Bog ji daj večni mir! Ostalim je podporni sklad izplačal 300 Din podpore. — Zadnji čas se je vršilo več viničarskih komisij. — Viničar o. p. dominikancev v Nunski grebi je moral po svoji organizaciji izročiti zakonito zahtevo radi nagrade 650 Din advokatu, ker se mu drugače odrekla izplačilo nagrade. Žalostno je dejstvo, da ima organizacija zadnji čas največ borbe za pravice viničarjev z različnimi cerkvenimi ključarji in samostanskimi redovi, ki imajo vinograde v naši okolici.

Sv. Jakob v Slov. goricah. 2. marca smo imeli kar tri viničarske komisije. Ker so bile zelo važne, smo povabili tajnika centrale SZV, da je prišel zastopati viničarje. Pri dveh komisijah se ni mogel doseči sporazum in bo odločilo sodnija. V enem sporu, Šnajdar-

Jurjec, pa je bil dosežen popoln sporazum in se je sklenila pravilna pismena pogodba. Viničarji, zaupajmo v svojo združeno moč!

Sv. Bolfenk pri Središču. V nedeljo 9. marca se je ob lepi udeležbi viničarjev vršil redni občni zbor v prostorih g. Gregorinčiča. Poročila odbora so bila sprejeta. Centralo SZV je zastopal tov. P. Rozman, ki je podal tudi svoje poročilo. Izvoljeni so bili soglasno v odbor tovariši: Fajfar Matija, Nemeč Albert, Ribič Avgust, Vrbančič Marija in Pinterič Vincenc; namestniki: Šulek Franc, Pokrivač Mihael, Vrtnik Simon; nadzorstvo: Fajfar Ludovik, Lebar Karel in Sovič Franc. S tem se napoveduje v naši skupini več agilnosti in razmaha. Bolfenski viničarji, združimo se! Časi strankarskih bojev so za nami in sedaj šele uvidimo, kako smo pozabili sami nase. Kdor kaj premore, tak drži s sebi enakim, ubogega viničarja pa hoče izkoristiti vsak. Danes tudi vidimo jasno, da nagrade po viničarskem redu ne izplača viničarju noben, bodisi bivši samostojnež, »klerikalec«, radičevcec itd. Vinogradniki držijo svojo fronto in mi viničarji jo moramo enako. Zato proč z različnimi medsebojnimi predsodki in vsi do enega v »Strokovno zvezo viničarjev«!

Sv. Barbara v Haložah. Vrši se sestanek skupine Sv. Barbara v Haložah v nedeljo 16. marca ob 9 dopoldne v društveni dvorani. Poroča tov. P. Rozman. Vsi člani skupine pridite!

Litmerk pri Ormožu. Občni zbor, z običajnim dnevnim redom za našo skupino, se bo vršil 23. marca ob 8 dopoldne v Katoliškem domu v Ormožu. Člani! Udeležba je obvezna in povabite se svoje tovariše seboj.

Jarenina. Pri admontski graščini je služil tri leta kot viničar tov. Julijan Štraus, oče devetih nedoraslih otrok. Leta 1928. se je kot zaveden viničar udeležil »Viničarskega tabora« na Gorici pri St. Petru. Sklenil je ustanoviti tudi v Jarenini za viničarje prepotrebno strokovno organizacijo in je tozadevno stopil v stik z voditelji SZV na tem taboru. Beseda je postala dejanje in še istega leta jeseni je bila ustanovljena skupina SZV v Jarenini. Od tistega časa naprej pa je tov. Štraus moral hoditi pravo trnjevo pot. Posestniki jareninskih vinogradov, kakor tudi njegov oskrbnik, so ga radi organizacije zasovražili in v letu 1929 je prišla odpoved službe. Letos 20. februarja se je pri bivšem svojem oskrbniku v admontskem dvorcu oglasil osebno za še neizplačano nagrado, katera mu zakonito gre. Vstopivši v pisarno, vljudno pove, po kaj je prišel. Oskrbnik se razhudi, ga prime za ramo in se zaderž nad njim »marš ven! Izplačal mu ni. Seveda s tem pravica vi-

Lepši zobje
SARGOV

KALODONT

ničarja še ni rešena. On po viničarskem redu § 6. nagrado mora dobiti, pa čeprav sam »dvorski oskrbnik« pravi, da ne. Vemo, pa vsi jareninski viničarji, da je tov. Štraus preganjan in osovražen pri naših jareninskih gospodih samo radi tega, ker je on prvi začel strokovno organizirati viničarje. To je ves vzrok takemu postopanju in še danes jih naša SZV silno boli. Nas pa, ki vse šikane in krivice občutimo, tembolj boli dejstvo, da so ravno naši organizaciji, ki noče delati krivice nikomur, največji nasprotniki gospodje, ki se čisto ponašajo s svojim katoličanstvom, da je oskrbnik samostana o. p. benediktincev tako po nedolžnem preganjanju očeta devetih otrok radi njegovega nazora in udejstvovanja v krščanski strokovni organizaciji ter še mu danes s poveljem za pse »marš ven! izplačuje njegov zakoniti zaslužek. Tovariši! Jareninčani! Ali naj molčimo na to? Spoznajmo se v svoji usodi, katera je danes zadela tov. Štrausa, jutri pa že lahko zadene nas! Kapitalizem ne pozna vere, ne božjih zapovedi, ne človeškega dostojanstva, je povsod eden in enak. Tako moramo mi viničarji enako poznati le samo eno — strokovno organizacijo, kot obrambo proti kapitalizmu. S prizadetim tov. Štrausom, ki je prvi moral doprinesiti žrtve za obstoj »Strokovne zveze viničarjev« v Jarenini, se vsi enodušno izrekamo solidarne, protestiramo proti takim krivicam, našim nasprotnikom pa povemo, da bo prišel čas. — Zvesti tovariši.

Kovinarji.

Javornik. Dne 16. marca popoldne ob pol 3 se bo vršil članski sestanek. Tovariši! Kakor kaže sedaj, bomo mogoče še večkrat stali v krizi brezposelnosti. Potrebno je torej, da se zdaj, ko nismo v tem, pogovorimo in sklenemo, kaj in kako bomo poskrbeli za take težke ure. Pametno nalogo si je nadel odbor in pričakovati je, da bodo člani podprli ta predlog, da si ustanovimo poseben brezposelni fond. To je namen tega sestanka. — Zato vsi na ta

sestanek, da se pogovorimo. Vsak ve nekaj. Naj nikogar ne manjka!

Rudarji.

Občni zbor II. skupine rudarske zadrage

V nedeljo 9. t. m. je bil v Celju občni zbor II. skupine rudarske zadrage. Navzočih je bilo 90 rudarjev, ki so zastopali rudarsko delavstvo v Sloveniji.

Razpravljalo se je o položaju rudarskega delavstva, o praznovanju in redukcijah, ter so posamezni govorniki poudarjali, da je nujna potreba, da se rudar zavaruje tudi za slučaj brezposelnosti. To zavarovanje pa se naj uvede z zakonom ter naj zanj prispeva poleg delavca tudi podjetnik — vsak pol. Ker le kadar bo delavec poleg zavarovanja za slučaj bolezni, nezgode, onemoglosti in starosti zavarovan tudi za slučaj brezposelnosti, bomo mogli trditi, da je delavec res socialno zavarovan.

Proračun, predlagan od načelstva, se je soglasno sprejel. Prispevki so isti, kakor preteklo leto. Pri izdatkih so le majhne spremembe.

Obširna je bila razprava o osnutkih rudarskega zakona. Sklenilo se je, da se pošlje na ministrstvo za šume in rude sledeči predlog: Osvoji naj se osnutek, izdan od g. ministra Radičevića, k istemu osnutku podani predlogi od II. rudarske skupine ter predlog Delavskih zbornic, v kolikor se strinjajo s predlogi II. skupine.

Delegatje so poudarjali potrebo medsebojnega razumevanja in solidarnosti pri borbi za pravice rudarskega delavstva in za pravice celokupnega proletarijata. V socialnih institucijah naj se deluje skupno. Delavstvo naj se organizira v strokovnih organizacijah! Med vsemi pa naj prevladuje zdrav razum in ne brezumna strast! Z dobro voljo se bodo dale omiliti razne diference, ter se bo tako zamoglo solidarno delovati in izvajati trajne uspehe v dobrobit rudarskega delavstva.

Z veseljem ugotavljamo, da so na letošnjem občnem zboru delegatje bili

Atom:

Zaščita žen in otrok.

(Delavska okrožnica papeža Leona XIII.)

65. Naposled tega, kar more storiti in s težavo napraviti mož, ki je dorasel in trdnega zdravja, ni pravično zahtevati od žene ali otroka. Da celo zelo je treba paziti pri otrokih, da jih delavnica prej ne sprejme, dokler jim starost ni zadostno utrčila telesa, zmoglosti in duha. Prezgodnje delo namreč zadošči v otroški dobi poganjajoče sile, kakor kaleče zelenje, in radi tega se izgubi vsa otroška vzgoja. Tako so tudi nekatera dela manj primerna za ženske, ki so rojene za domača dela: ta dela namreč ne samo čuvajo dostojnost pri ženskem spolu, ampak se tudi po svoji naravi skladajo z vzgojo otrok in prosperom družine. Na splošno pa bodi določeno, delavcem je treba dati toliko počitka, kolikor je potrebno za izravnavanje moči, ki so bile pri delu porabljene, kajti počitek mora radi rabe zmanjšane moči povrniti. V vsaki pogodbi, ki se sklene medsebojno med gospodarji in delavci, mora biti ta pogoj ali pripisan ali molče obsežen, da bo zavarovan obojestrni počitek. Drugače se pogajati namreč ne bi bilo pošteno, kajti nikomur ni dovoljeno zahtevati niti obljubiti zanemarjanje dolžnosti, ki človeka vežejo do Boga ali do samega sebe.

Med zemeljskimi nalogami žene stoji nedvomno na prvem mestu materinstvo, tako da lahko rečemo, da je najnaravnejši poklic žene zakon in kar je s tem v nujni zvezi domače delo ali gospodinjstvo. Zakon je najnaravnejša oblika, da more žena razviti vse svoje telesne in duševne in srčne prednosti.

Naravno zvezan z zakonom je dvojni ženski poklic: delo hišne gospodinje in delo matere. Ker imajo dandanes premnogi povsem napačne pojme o enem in drugem, je razumljivo zapostavljanje žene in omalovaževanje njenih pravic. Iz tega neumevanja izvira, da se dandanes toliko in toliko ženam naprtuje poleg že imenovanih dveh poklicev, ki popolnoma izčrpata žensko življenjsko silo, še tretji poklic, da mora kot poročena še dalje služiti in delati bodisi kot tovarniška delavka bodisi kot učiteljica, uradnica ali karkoli že. Nikakor nočem ženam braniti vstopa v razne poklice in službe. To bi se reklo z glavo iti skozi zid. Nima vsaka žena poklica za zakonski stan, marsikatera se ne more ali tudi noče poročiti. Toda gotovo je, da se mora dopustno delo za žene ozirati predvsem na njen najbolj naraven poklic. Vsako delo in vsak poklic, ki bi bodisi telesno ali npravno kvarno vplivalo na dekleta ter jih napravilo nesposobne ali manj sposobne za njihov naravni poklic, za katerega se svobodno morejo odločiti, bi moralo biti zabranjeno. Enako bi moralo biti odpravljeno delo že poročenih žena, če izvzamemo izjemne slučaje ločenih žena, če ženi mož umrje ter jo pusti brez sredstev ali podobno. Poročena žena vrši v polni meri svojo dolžnost, če oskrbuje dom ter vzgaja otroke.

Poklicno, izvenrodbinsko delo na vsakega človeka zelo vpliva bodisi radi svojega siljenja, ki ga tako delo nehoti izvaja, dalje radi svoje enoličnosti, bodisi tudi radi prahu, ki je v njem treba živeti, ali slabega zraka, pomanjkanja svobodnega gibanja itd. To velja že splošno pri vsakem takem poklicu, v še večji meri pa velja to za žensko, ki ima mnogo nežnejši telesni ustroj in radi tega mnogo manj odporne sile. Nočem reči, da ima delo samo pogubne posledice, ker morajo pač delavske žene vedno, tudi doma,

mного delati, ampak uprav izvenrodbinsko delo ima gori omenjene škodljive lastnosti, ki ogrožajo in v nevarnost stavljajo to, kar je ženi najdražje in najbolj lastno, njeno materinstvo.

Istotako kakor materinstvo, s katerim je v tesni zvezi tudi vzgoja otrok, zahteva tudi gospodinjstvo celega človeka, čeprav ga morda ni poklica, ki bi običajno žel tako malo priznanja, kakor je poklic domače gospodinje. Res je, da gospodinjstvo delo večkrat nima pokazati vidnih uspehov, kakor izvenrodbinsko pridobitno delo, vendar kljub temu donaša premnoge koristi. Prijetnost urejenega doma, ki obvaruje moža in družinske člane pred pohajanjem v gostilno, zdravje družine itd., vse to je delo gospodinje. In da je treba za vse to tudi obširnega znanja, o tem pričajo mnogoštevilni predmeti gospodinjstvih šol.

In tudi, če bi moderne iznajdbe še tako olajšale težja gospodinjstvska dela, nikdar ne bodo mogle nadomestiti doma in domačnosti, katere duša je uprav dobra gospodinja. Koliko žrtve, samozataje in odpovedi zahtevajo od matere otroci pred rojstvom in po rojstvu, mislim, da mi ni treba še posebej poudarjati. Vsakdo, ki je sam živel v rodbini z več otroci, ve, koliko dela je treba z otroci glede snage, obleke, hrane itd. Zato je povsem upravičena zahteva in ena najvažnejših pravic žena gotovo ta, da poročene žene izpolnijo svojo življenjsko nalogo v povsem zadostni meri, ako so matere in gospodinje. Seveda pa je s tem vprašanjem v najtesnejši zvezi vprašanje pravične plače očeta-delavca, ki bi nujno morala biti toliko, da lahko preskrbi človeka dostojno življenje sebi in svoji družini, o čemer pride govori kasneje.

(Dalje prihodnjic.)

mного bolj pomirljivi kakor prejšnja leta, ter zato z upom zremo v bodočnost. Zakaj zdi se, da je krog tistih, ki jim je naloga delovati nesebično in vztrajno za dobrobit svojih sotrpinov vedno večji, krog tistih pa, ki jim gori v sreči strast, na jeziku pa imajo samo izzivanje, pa vedno manjši. — A. L.

Rudarji TPD praznujejo

Trbovlje, 11. marca.

Trboveljska premogokopna družba je pričela ustavljanje dela kar po dvakrat na teden. Tako smo praznovali 9.—11. t. m. Podjetje se izgovarja, da nima od-daje, nalaga se pa še vedno v rudniku Trbovlje 24 urno po 280 vagonov. Ta od-daja pa še vendar ni tako minimalna in bi se še vedno lahko obratovalo vsaj pet dni v tednu.

Naš rudnik pa ima tudi veliko skladišče za deponiranje, posebno, ker ima sedaj nove moderne naprave in odnaša gumijasta jermenica sama premog v skladišče. Delavstvo se vprašuje, kako bo živelo sebe in družino. Ako vzamemo, da delavec naredi 10 delavnikov in za-sluzi dnevno oni, ki je na minimalni plači 40 Din, je njegov kosmati zaslužek 400 Din na petnajst dni. Odtegljaj je 90—100 Din, tedaj čista plača 300 Din. Kako naj vendar delavec živi sebe in morda še 5—6 člansko družino. Rudarji apeliramo na merodajne činitelje, da ugotove, če je podjetju v resnici potrebno to praznovanje, pri katerem delavstvo trpi veliko pomanjkanje in njih družine bedo.

Trbovlje. Strokovna skupina rudarjev ima svoj sestanek članov v ponedeljek, dne 17. t. m. ob 4 popoldne v prostorih tajništva Loke 253. Člani se na-prošajo, da se polnoštevilno udeležijo. Razgovor je važen. — Odbor.

Ekspozitura JSZ Maribor.

III. redni občni zbor ekspoziture Jugoslovanske strokovne zveze se bo vršil 19. marca ob pol 10 dopoldne v dvorani Zadržne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti 6. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbora in nadzorstva. 3. Poročilo centralnega zastopnika. 4. Volitev odbora in nadzorstva. 5. Ustanovitev humanitarnega fonda na teritoriju mariborske ekspoziture. 6. Slučajnosti.

Naj ne bo to samo navadni letni občni zbor, marveč manifestacija naše moči, našega dela, volje, da skrbno čuvamo priborjene pravice našega, v težki življenjski borbi skrušenega delavstva. Pridite in pripeljite tudi svoje prijatelje seboj! — Odbor.

Občni zbor skupine del. in nameščen-ecv v Mariboru. V sredo dne 5. t. m. se je vršil redni letni občni zbor mariborske skupine delavcev in nameščenecv,

ki je bil razmeroma precej dobro obiskan. Iz poročil posameznih odbornikov je bilo razvidno, da je skupina v preteklem poslovnem letu pridno delala in so se njeni člani v največjem številu udeleževali strokovnega dela, kakor tudi predavanj strokovne šole. V novi odbor so bili izvoleni sledeči tovariši: Bauman Friderik, Virant Rudolf, Anrather Leopold, Strglič Ivan in Petek Jurij. V nadzorstvo: Polše Anton, Vidmar Franc in Pišec Ivan. — Tov. ekspoziturni tajnik je poudarjal važnost preteklih dni z ozirom na intervencije v Belgradu pri navisjih činiteljih v pogledu revizije delavske zakonodaje. Predočil je pomen strokovnega gibanja doma in izven meja naše domovine, kajti le tem potom se bo dalo uspešno brniti naše interese. Da bo vse delavstvo organizirano, zato je nujno potrebno, da se tudi naše delavstvo malo bolj zanima za organizacijo in išče pomoči samo pri njej in ne v raznih podpornih fondih, ki nimajo namena delavstvu priboriti pravic, katere so mnogo dalekosežnejšega pomena kakor enkratna podpora. — Delavec.

Proslava

70 letnice staroste kršč. soc. delavskih organizacij tov.

Jože Gostinčar-ja

Spored:

18. marca: Ob 8 zvečer: Svečana akademija kršč. soc. delavske mladine. Dvorana Delavske zbornice

19. marca: Ob 8 zjutraj: Sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Cerkev oo. frančiškanov. Ob pol 10 dopoldne: Slavn. zborovanje kršč. soc. delavstva. Govorita tov. Francè T e r s e g l a v in Joža L a n g u s. Dvorana Delavske zbornice.

Delavci, delavke! Udeležite se proslave v čim večjem številu!

Jugoslovanska strokovna zveza

Centrala

Krekovih družin

Rešujemo svoj narod.

Med nami nepretrgoma pušči kužna bolezen, jetika. Iz naših vrst si leto za letom ugrablja toliko smrtnih žrtev, poraja dan za dnem toliko gorja, da ji ni najti primere v vsej ostali obilici raznih boleznih ter drugih usodnih nesreč in nadlog.

Vsled jetike ugasne v naši ožji domovini sleherni leto čez 2800 življenj; med temi je največ žrtev pokošenih v cvetju mladosti in dozorevajoče moštosti, v dobi, ki je polna neizrabljenih talentov, močnega hotenja, lepih nad.

Okoli 50.000 naših rojakov je trajno po jetiki ogroženih. Da, vsakdo izmed nas ima prej ali slej gotovo opraviti s to nevarno kužno nadlogo, saj se mi vsi po njej okužimo. Po prestanem prvem okuževalnem spopadu se kužne kali vedno lahko še skrivajo nekje v telesu, a tudi kesnejše nove okužitve so pogoste. Pride čas oslabilve, padca telesne moči in odpornosti, pa se bolezenski mikrobi tem lažje in z večjo silo razplode ter do smrti pušči v telesu.

Številni so činitelji, ki ljudsko zdravje izpdkopavajo in s tem pospešujejo nagel razmah tuberkuloze: slaba stanovanja, pičila, neprimerna prehrana, težko telesno in duševno delo, neredno, nezumno življenje, alkoholizem, spolna razrvanost, jaki duševni pretresi, vsi ti in še mnogi drugi vzroki in povodi ustvarjajo ugodne pogoje za brzi razvoj jetike. Ko pa se je ta enkrat udomacila v hiši, jo je izredno težko iz nje pregnati.

Iz roda v rok, od staršev na otroke, od poedince na bližnje sosesčino se širi in prehaja zlokobna jetična kuga ter — kjer le more — izbira in kosi smrtno žrtve.

Borimo se zoper pogubno tuberkulozo, ki ogroža ves naš narod! Pobijajmo jo sistematično in z vso ljutostjo! Združimo vse, prav vse v težkem boju zoper njo!

Akcija zoper to najtežjo bolezen bo rodila znatne uspehe le tedaj, če bodo vsi člani ljudske družbe, vsi njeni predstavniki in skupine z vneto sodelovali v tej pomembni borbi.

Pravkar je bila v Ljubljani ustanovljena Osrednja protituberkulozna liga, da združi in organizira vse v gosto, povsod razpredeno mrežo protituberkuloznih edinic; okoli nje bodo v bližnji bodočnosti vzbujene v življenje krajevne istoimene lige.

Pozivljamo vse naše rojake, da stopijo v vrste teh izredno potrebnih lig, zvez. Predvsem apeliramo na one naše javne korporacije, ki so že po svojem svojstvu dolžne voditi brigo nad ljudskimi skupinami, ki jih zastopajo oziroma predstavljajo: Bolniška podporna dru-

Odstrani vso nesnago, ne da bi tkanina pri tem trpe-la niti najmanjše škode. Radi tega je za pranje volne in svile idealno sredstvo

štva, pokojninske fonde, zavarovalnice, razna splošna podporna društva, občine in županstva, šole, župne urade, razne strokovne organizacije, prosvetna in kulturna društva, sportne in telovadne organizacije. V njihov lastni prid bo, da se prijavijo kot člani (ustanovni, podporni, redni) pri katerikoli protituberkulozni ligi ter da kolikor mogoče vneto v njej, kakor tudi na svojem ožjem področju delujejo v borbi proti pogubni jetični pošasti. Člani se sprejemajo, dokler niso krajevne protituberkulozne lige ustanovljene, pri osrednji protituberkulozni ligi, Ljubljana, Miklošičeva cesta (Okrožni urad, pritličje, levo).

Res sistematska, vsestranska organizacija protituberkuloznega boja mora zavzeti takšen obseg, delovati s toliko vneto, da nikjer ne smemo najti malobrižnosti in mrtvila.

Pričakujemo polnega in navdušenega odziva temu klicu v vsej naši javnosti. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi se želel izogniti temu pozivu!

Ves naš podrobni program bomo izvajali korak za korakom ter sproti obveščevali po časopisju.

Naš prvi klic imej le nalogo, da gre po vsej slovenski zemlji javljati splošno mobilizacijo za vsestranski boj proti smrtonosni in gorjapolni kužni kosi — jetiki.

Rešujemo svoj narod!

Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani.

Jože Bor:

Pohujšanje na dvorišču.

Ravnatelj je umolknil in pogledal v Janeza, ki se mu je prijazen nasmeh razlil po obrazu, kakor da hoče peti zahvalnico. Mislil je Janez: Hvala Bogu, sprejet sem, in že se je premaknil, da se poslovi in gre na delo. Tedaj pa je rekel ravnatelj: »Sprejeti ste nazaj. Toda, sklenjeno je: pohujšanje, ki ste ga raztrosili po dvorišču, morate uničiti: gospodarja, ki ste ga razžalili, morate prositi odpuščanja. Le s pokoro odpravite svoj greh.«

Janez se je zasmejal:

»Odpuščenja? Saj nisem nikogar razžalil!«

Zelenec se je približal:

»Razžalili ste gospodarja, družbo, ki vas je redila. Razžalili ste mene, kajti kdor žali enega izmed mojih, ki sem jaz odgovoren zanje, razžali mene. Razžalili ste Levičarja, razžalili ste Cipeca. Vsi smo pripravljani, pozabiti vaš greh, če rečete le eno samo besedo, ki bo prišla iz dobrega srca.«

Janez je pomislil. Kako naj reče besedo, ki bo dobra? Kakšno sekuro naj vzame, da bo podrl drevo, ki ne stoji? Si že slišal, da je nekdo ugasnil luč, ki ni gorela? Odpuščenja, ponižanje? Dobra beseda ga vrže nazaj med sode, med tovaršje, mu da mezdo, ne bo več strahu za ženo in otroka. Sama sta z Jelencem, beseda ostane med štirimi stenami, ki so rdeče, kakor da zardevajo.

»Kaj menite?« je povprašal Zelenec. »Nisem mislil žaliti, resnico sem govoril.«

Ravnatelj je stopil bližje, prav do oči Janezovih je prišel, pa je rekel:

»To je ono. Napačno sodite! Žalili ste! Ali se kesate?«

Janez je pogledal po sobi, objel z očmi vrata, peč in okno, stisnil je zobe in zamižal. Vse to se je trgalo v njem in zatrepetal je:

»Da, kesam se. Radi službe!«

Ravnatelj se je nasmehnil:

»No, vidite!« ter se je obrnil k pisalni mizi in pozvonil. Zunaj so se zaslišali nagli koraki, potrkalo je, vrata so se odprla. V sobo je stopil Levičar. Priklonil se je in se radovedno ozrl v Janeza. Čez obraz mu je pal lahen usmeh, tenak in komaj viden — pa ga je Janez začutil v dno srca.

»Gospod Levičar,« je zahitel ravnatelj, »Janez je prišel, ker mu je žal, da je storil greh. Prosi, da mu podate roko, v spravo in znak odpuščanja.«

Levičar se je vstopil pred Janeza:

»Pa ti je res žal?«

Janez je vzdrgetal. Roke so se mu tresle, zazibal se je na nogah in pogledal v tla. Ni si upal odpreti oči na stežaj.

»Janez, vam je žal? Seveda vam je žal,« je zagotavljal Zelenec. »Kristjani smo in ponižanje ni za nas ponižanje!«

Janez je molčal. Svetel pramen zimskega solnca se je pognal skozi okno, podrsal po razmršenih njegovih laseh, posvetil na čelo, ki se je grbančilo, na obraz, prepleten z rdečimi sragami in vzžarel je na drgetajočih ustnicah, na golem vratu z napetimi mišicami... Ja-

nez pa je molčal. Ponižanje je bilo večje, kakor je mislil. Levičar stoji pred njim, kateremu ni bil ničesar storil. Stoji in čaka besede, da jo zgloda, poln ponižujočega veselja...

»Ali je potrebno tudi to?«

»Potrebno je!« je zatrdil ravnatelj in pogledal Levičarja, ki je stegnil roko.

»Da!« je zdrknilo iz Janezovih ust, roke pa ni podal.

»Se torej kesate?« je tipal Levičar in iskal Janezove roke.

»Da!« je zavpil Janez in vrgel roke za hrbet. Široko je odprl oči in motna groza je zakričala iz njih v Levičarja, ki je zardel in stopil nazaj...

»Počakajta!« je ukazal ravnatelj ter se napolnil k oknu, ga odprl in zaklical, naj pride Cipec, da, Cipec, kletar, naj pride takoj. Da ima delo? Ne, naj pusti in naj takoj pride v pisarno. Nato je spet zaprl okno in se obrnil k Janezu:

»Cipec pride! Janez, izpolni svojo dolžnost!«

Janeza je udarilo. Cipec! Hudič, kaj naj storim? Kaj naj storim? Ali naj skočim, stegnem roko in udarim, ko se bo prikazal, lep in zavaljen, skozi vrata in se ves v uživanju posmejal, ko me bo ugledal? O, kam naj se obrnem po svet? Žena, kaj naj naredim? Dvakrat se mi je jezik obrnil; zelena, grda beseda se mi je splazila čez ustnice in udarila v sobo, ko sem sam vase pljunil! Naj to še tretjič storim? Zakaj ponižanje? Ali bi bilo kaj drugače, če ne bi izpregovoril nobene besede? Cipec se bo veselo nabal po dvorišču in mežikal vame: Glej ga, ki me je prosil, da sem mu odpustil! Ves svet bo slišal in gledali

me bodo, priliznjena ponižanca! O, kaj naj storim? Ne, ne, ne rečem besede. Potrebno je, pravijo. Čemu je potrebno? Ni, ni, saj nisem storil ničesar. Nočem prositi! O, o, kaj naj storim?

Pred vrati so podrsali okovani čevlji ob preprogo. Cipec je potkal in vstopil. Vsi trije so se obrnili vanj. Janez se je zadržal z motnim pogledom v njegove oči, ves bled je postal nenadoma, v grlu ga je zatiščalo, v sencih mu je divje tolklo kladivo krvi. In takrat je brez misli in podzavestno, kakor da mu zapoveduje brezmejna pošast, stopil proti Cipecu, zazibal se je kakor v omotici, padel na obe kolena, globoko upognil hrbet in poljubil škorenj, ki je v njem stala Cipečeva noga:

»Oj, Cipec, odpusti!« Počasi je padala beseda za besedo v sobo in vsi so obstali, kakor okameneli.

Čudna groza je objela strop, stene in mizo, na kateri je ležalo Janezovo pis-mo, belo kakor mrtvaška lobanja...

Janez se je dvignil in pogledal z blaznim bleskom krog sebe: na Cipeca, ki je motno gledal v tla, v Zelenca, ki je s plahim pogledom zrl skozi okno, v Levičarja, ki je prestopal z ene noge na drugo... Pogledal je, se z roko zgrabil za čelo in omahovaje odšel. Solnce se je umaknilo z oken in zimski mrak je z mrzlimi očmi tipal po treh molčevalih obrazih, ki se niso upali pogledati drug drugega.

Tako je Janez spet dobil delo, za odtegljaje pa je zvedel šele prihodnjo soboto. In verjemite, od takrat ni bilo več pohujšanja na dvorišče.

(Konec.)

Zlata pariteta stanovanjskih najemnin.

Najemnine stanovanjem so se polagoma s stanovanjskimi zakoni povišale na zlato pariteto, kakor so to hišni gospodarji zahtevali, z obljubami, da ne bodo šli čez isto.

Z zakonom o stanovanjih z dne 30. 4. 1928 se je določila najemnina na desetkratno najemnino leta 1914. S spremembo in dopolnilom zakona o stanovanjih z dne 27. 4. 1929, § 4, se je povišala najemnina za 10 odstotkov, to je na 11-kratno predvojno. Doletni člen se glasi: »Za stanovanja iz § 2 tega zakona, ki ostanejo od dne 1. maja 1929 pod omejitvijo, se plačuje dosedanja najemnina (po zakonu o spremembah in dopolnitvah v zakonih o stanovanjih z dne 30. 4. 1928), zvišana za 10 odstotkov, če ni drugače dogovorjeno.«

Ta zakon je bil z zakonom o stanovanjih z dne 30. oktobra 1929 podaljšan do 1. maja 1930. Člen 2. tega zakona se glasi: »V prvem odstavku § 4 se nadomešča beseda: »maj« z besedo: »novembra.«

Tolmačenje, da je s tem še enkrat povišana najemnina za 10 odstotkov, ni pravilno, ker v oklepaju se nahajajoči stavek § 4 zakona z dne 27. 4. 1929 jasno določa, h kateri višini najemnine je dovoljen 10 odstotni povešek, držeč se zlata paritete in ne presegajoč je.

Poračunavanje najemnine ima sledeči potek: Najemnina iz leta 1914 se očisti takratne občinske doklade v iznosu 13,8 odstotkov. Tako očiščena vsota iz leta 1914 se pomnoži 11 krat. Dobi se zlata pariteta v dinarjih. Tako dobljenemu znesku se doda sedanja občinska doklada.

Najemodajalci pa se večinoma ne drže svojih obljub, da se bodo zadovoljili z zlato pariteto; mnogi so jo že prekoračili, ne meneč se za obljube, ne zakone, višajo in višajo, mrzlično tirajo cene kvišku, dobro vedo, da ljudstvo ne bo moglo več dolgo tega prenašati. Ker plačevati za najemnino stanovanja četrt, ali celo polovico svojih dohodkov, je dalj časa nemogoče.

Plače nameščencev in delavcev ne dosegajo še zlata paritete. Za te je ne-

izmerna žrtev plačevanje tako visokih najemnin. — Upokojeanci, brezposelni, kronski rentniki so pa itak odvisni samo od dobrohotnosti najemodajalcev, ker sploh ne morejo plačevati sedanjih najemnin. Vlada bi morala najti srednjo pot, da zaščiti najemnike pred brezobzirnim izkoriščevanjem najemodajalcev in pred popolnim obubožanjem.

Čez hribe in doline ...

Maribor. Proslava praznika dela in 70 letnice Jože Gostinčarja se vrši dne 18. marca ob 8 zvečer v dvorani Zadržne gospodarske banke s sledečim sporedom: Uvodna beseda. Tov. Jožetu Gostinčarju ob 70 letnici. Govori tov. prof. Prijatelj. — Krek: Naša pesem. — Čiganka. Tamburaški zbor Krekove mladine. — Oton Zupančič: Kovaška. Deklamacija. — Cerkev in delavstvo. Skioptično predavanje. Prof. Bogovič. — Boštele: Taki smo mi. Deklamacija. — Magajna-Ukmar: Kvišku borei. Tamburaši: zaključna koračnica. Pevske točke izvaja akademski kvartet. — Prireditev je vstopnine prosta. Sprejemajo se prostovoljni prispevki za pokritje stroškov. Tovariši in tovarišice! Vsi na proslavo, da pokažemo svojo proletarsko zavestnost!

Javornik. Dne 16. marca zvečer ob pol 8 priredi Kat. prosv. društvo igro »Godčeva pesem«. Ker je čisti dobiček te igre namenjen bolnim članom naše skupine, je dolžnost nas vseh, da v čim obilnejšem številu posetimo to prireditev. Ta predstava nam jasno pokaže siromaka in bogatega kmeta, čeprav je bil njegov brat, a ga ni pripoznal. Igra bo igrana na gorenjskem odru prvič.

Celje. Vabim na izredni občni zbor Delavske posojilnice, ki se bo vršil v nedeljo dne 16. marca ob pol 10 dopoldne v uradnih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Sprememba pravil. 2. Volitev 1 člana načelstva. Ako bi ne bilo ob navedeni uri navzočih zadostno število članov, se bo vršil pol ure pozneje občni zbor ob vsaki udeležbi. — Udeležba dolžnost. — Del. posojilnica v Celju.

Vevče. Papirniško delavstvo je priredilo na pustno nedeljo svojo zabavo,

Najnovejša zaloga šivalnih strojev, koles, gramofonov, velika izbira gramofonskih plošč (slovenske pesmi, kupleti, koncerti ter plesi itd.). — Cene nizke!

Na obroke!

katera je bila nepričakovano dobro obiskana. Ker je ves predpust rajalo staro in mlado, bogato in revno, so tudi papirničarji dobili korajžo in se pokazali, da so še pri življenju. Od čistega dobička pa je sklenil odlor, da se da za tiskovni sklad »Delavske Pravice« 159 dinarjev.

Vevče. 1. t. m. je umrl v Vevčah papirniški delavec Janez Anžič. Bil je skozi 30 let zvest član strokovne organizacije. Zapušča dve hčerki, katerim izreka vse delavstvo iskreno sožalje.

Št. Peter pri Mariboru. Občinski odbor občine Št. Peter pri Mariboru je v svoji zadnji seji razmotril tudi vprašanje revizije delavskega zavarovanja ter je soglasno sprejel naslednji sklep, ki se je sporočil ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje z željo, da se upošteva: Sklep se glasi: »Ker bi poslabšanje socialne zakonodaje po mnenju občinskega odbora pomenilo socialno zlo, ne samo za delavstvo, nego bi imelo slabe posledice tudi za občine, kakor tudi za naše gospodarstvo, kakor za celo državo in njeno konsolidacijo, ki se mora izvesti samo ob upoštevanju upravičenih interesov vseh razredov naše družbe, ter tako tudi upoštevajoč interese delavskega stanu, se občinski odbor izreka proti vsakemu poslabšanju delavskega zavarovanja in želi, da se uvede zadostno starostno zavarovanje obrtnih in industrijskih delavcev, ker bi vsako poslabšanje zadelo predvsem domovinske občine, ki so poverjene z ubožnim skrbstvom.«

Razvanje pri Mariboru. Resolucijo proti vsakemu poslabšanju socialne zakonodaje ter za izboljšanje delavskega zavarovanja in uvedbo starostnega zavarovanja obrtnih in industrijskih delavcev je poslala razvanjska občina ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu.

CENTRA JESENICE

Kralja Petra cesta šte. 198

Borza dela.

Maribor. Delo je na razpolago: 1 ekonomu-sadjarju, 12 viničarskim družinam, 4 majarjem, 10 sezonskim delavcem za vinogradsko delo v Srem, 19 hlapcem, 3 pastirjem, 1 vrtnarju, 1 cementarju, 1 kamnoseku, 4 kovačem, 1 kolarju, 1 prirezovalcu gornjih delov čevljev, 1 mlinarju, 2 slaščičarjema, z osebno pravico, 2 vinonoscema, 2 jelonoscema, 1 sedlarju-tapetniku, 12 čevljarjem pomočnikom za izdelovanje smučarskih čevljev, 1 fotografu, 1 presvečevalcu in vlagatelju jaje, 2 hotel. slugama. — **Vajencem:** kovaške, kleparske, mizarske, kovaške, sodarske, tkalske, krojaške, čevljarje, pekovski, zlatarske in slikarske obrti ter trgovske stroke. — **Zenskam:** 8 kuharicam, 12 služkinjam, 1 postrežnici, 3 sobaricam za privatno hišo, 3 hotelskim sobaricam, 2 varuškam, 2 bolniškima strežnicama, 1 plačilni natakarici, 3 tovarniškimi delavkam, 3 služkinjam za gostilniško kuhinjo, 8 služkinjam in kuharicam za na Hrvatsko in Srbijo, 2 šiviljama, 2 šiviljskima vajenkama, 1 trg. vajenki.

Celje. Delo je na razpolago: 1 konjarju, 1 ekonomu, 1 hišnemu hlapcu, 3 gozdnim delavcem, 17 konjskim hlapcem, 9 hlapcem za govejo živino, 4 majerjem-kravarjem, 1 vrtnarju, 1 majerju-žrebčarju, 1 pečarju, 1 opekarskemu mojstru, 1 kleparju, 1 kovaču, 1 stavb. ključavničarju, 2 kotlarjema, 2 gateristoma, 2 lesostrugarjema, 1 cirkularistu, 3 tkalcem, 3 krojačem, 1 krojaču šablonerju, 1 mesarju, 1 mlinarju, 1 peku, 1 raznašalec kruha, 1 strojniku, 19 vajencem. — **Zenskam:** 2 kmeč. varuškam, 50 kmečkim deklam, 3 kmečkim gospodinjam, 10 tkalcem, 1 šivilji perila, 1 likarici, 1 plačilni natakarici, 1 postrežnici, 11 kuharicam, 12 služkinjam, 3 sobaricam, 1 varuški služkinji,

GRAMOFONI KOLO!
Vse kar rabite, kupite dobro in po ceni v trgovini z mešanim blagom

RADOSLAV DOLINAR
Jesenice
(letna nagrada popust 5%).

RADIO

JOŽE MARKEŽ, JESENICE
Solidna postrežba. Dobi se tudi na obroke.
Oglejte si stalno radio razstavo!

Pierre l'Ermitte:

12

Kako sem ubila svojega otroka

Tukaj pa, hvala Bogu, ni tega!

Srečala sta se pri delu, videla drug drugega pri delu, spoštovala drug drugega in se šele potem vzljubila.

Zato je prepričan, da blagoslavlja srečen zakon, ne morda srečen kakor si srečo predstavlja svet, ampak kakor si jo predstavlja oni, ki se ozira više in dalje. In samo to moremo po vsej pravici imenovati srečo, ker temelji na neomajni ljubezni, ne na oni čutni ljubezni, ki je podobna roži, katera se zjutraj razpusti, opoldne začne veneti in je zvečer že suha, ampak na ljubezni medsebojnega spoštovanja in npravne lepote, na ljubezni, ki brez ozira na telo združi najprej dvoje duš, kateri z isto vero v srečo stopata proti istim večnim ciljem.

Prišla bo preizkušnja. Naj le pride!

Lahko za preizkušnjo, kadar ji kljubujeta dva. Kaj bo preizkušnja, kadar se ljubita in se bosta kljub temu ljubila dlje ko do groba!

Ljubezen je močnejša kot ne vem kaj, če je le prava ljubezen. In tukaj je zares ljubezen, ta tako božanska beseda, pa ponekod tako onečassena!

Župnik je še dalje navdušeno govoril, da je življenje le toliko vredno, kolikor je v njem ljubezni. Ali živi človek zato, da je, pije, spi in mogoče tudi dela? Tako delajo živali!

Toda ljubiti se!

Pa skupaj se ozirati na isto zvezdo na istem modrem nebu!

In z roko v roki se dvigati v one višave, kjer te pričakuje Kristus, dvigati se v sreči in viharju, ko temni oblaki zagrnejo vsak solnčni žarek in te od vseh strani bije režeče roganje! Dvigati se više in više, v roki pa vedno čutiš drobno ljubljeno roko in zlat prstan, ki pomeni toliko stvari!

Nad to srečo in ljubeznijo je na zemlji samo še ena sreča in ljubezen, ki pa se dviga celo nad

sestro dušo in se v silnem poletu povzpne do Njega, ki je Ljubezen sama, ker je sama Dobrota, sama Lepota, ker je Bog. Tako visoko pa polete samo izvoljene duše, katere je izbral Bog iz najbolj odbranih in jim dal tudi neprecenljive milosti...

Delavci so napeto poslušali duhovnikove besede.

Poslušali so in razumeli. Vse je drgetalo.

Dominik je videl, kako so jim žarele oči in kako se je ta in oni stegoval, da bi bolje slišal, in marsikateremu se je tresla roka, v kateri je držal molitvenik.

Med poslušalci je bilo takih, ki bodo kedaj še duhovniki in redovniki. Bilo je takih, ki bodo sestre usmiljenke in take, ki skrbje za reveže, morebiti celo kaj kontemplativnih duš. Zelenje najbohotneje raste v dolini. Bog ljubi globoko zemljo in nebeški ribič meče svoje mreže na odprtem morju.

Vsi seveda ne bodo dospeli k cilju.

Vsem sreča ne bo enako mila.

Nekaj pa jih bo vendar tudi iz tega predmestnega patronaža, da župnik ne bo ostal brez naslednika in ovce brez pastirja...

Dominik je ogledoval ljudi in iskal onega ali ono, ki ju čaka »smrt«.

Pa se mu je ukradla misel, da bo mogoče ravno on moral odmeti svetu, denarju in človeški ljubezni. Ta misel, ki mu še v sanji ni prišla v glavo, ga je na mah zagrabila in mu ni dala ganiti.

Saj Bog hoče ali dopusti vse dobro in zlo v tvojem življenju!

Brez njegovega privoljenja niti tica ne pade z drevesa!

Celo lasje na glavi so ti prešteti!

In Bog vidi in čuje še črnega mravljinca na črnem marmorju!

Kaj pa je ravno njega, ki bi bil kakor drugi bogateci lahko zadovoljno živel v sreči, ki mu jo je nudila družba, počasi vedno trdneje priklepalo na ta predmestni patronaž?

Zakaj nikjer drugje — edino še do Lolite čuti nekoliko nagnjenja — ne more najti takega zadovoljstva in miru kakor v patronažu?

Zakaj nekatere besede v njem tako silovito odmevajo?

Zakaj iz vseh župnikovih besed kakor po nekem nagonu izbira samo take, in to še danes, ko vendar govori o zakonu?

Zakaj se mu zdi prihod med delavce tako malo pomemben? Pa čemu bi se upiral, ko ga nekaj tako vleče med nje in vidi, da so dobri ter da se bo samo tukaj temeljito predrugačila njegova ljubezen do bližnjega?

Zakaj ga vznemirja oni skrivnostni klic, ki mu doni na ušesa, če prihaja samo od trenutne razburjenosti?

Zakaj bi on, ničvrednež, govoril Bogu: »Do tu in nič dlje!« — — — Bog vendar bolje ve, kakšna bodi njegova bodočnost! — — —

Počasi se je vračal po širokih ulicah proti Elizejskim Poljanam. Tako je bil zatopljen sam vase in v svojo dušo, ki je bila vsa razburkana od glasu, ki je prvokrat odjeknil v njej, da niti cpzil ni množice, ki je hrumela okoli njega.

Ko pa se je zavedel, je začel motriti ljudi, toda popolnoma drugače kot kedaj prej. Videl je njihovo neskončno pomanjkanje in izkvarjene nazore, ki so jim jih zmaličili njihovi izkoriščevalci, videl nedopovedljive bolečine, ki jih trpe po mračnih izbah in bolnišnicah... Videl je otroke, ki niso bili še niti krščeni, in delavce, ki so pozabili na Boga, videl Samarijanke in Magdalene, a ni ga bilo, ki bi jim rekel: »Ko bi ti poznala dar božji!«, videl je predmestja, kjer ni ne cerkve ne duhovnika — — —

Za velikanskim mestom pa je uzrl upalo lice Kristusovo, ki ga muči žgoča žeja po dušah, za katere je umrl. In Kristus milo kliče in vabi: »Zgani se tudi ti in usmili se nesrečnih ljudi!«

Tudi ti!

Razločno je slišal, kako mu na dnu duše nekdo šepče te besede!

Tudi ti?

Onega večera je Dominik pokleknil v svoji sobi, sklenil roke k molitvi, uprl oči v razpelo in počasi pa s preudarkom zaprosil: »Govori, Gospod, tvoj hlapec poslušaj!«